

Beantwoording schriftelijke vragen

Aan de leden van gemeenteraad Montfoort

Zaaknummer	492724
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke raadvragen over geitenhouderij
Portefeuillehouder	Wethouder C.L. Jonkers
Datum	25 april 2025

Geachte raadsleden,

Op 10 april 2025 hebben raadsleden mevrouw Ineke Grootegoed namens de fractie D66 en de heer Paul Pennarts namens de fractie Progressief Akkoord schriftelijke vragen gesteld op grond van artikel 5.32 van de 'Verordening voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Montfoort'. Deze vragen gaan over gezondheidsrisico's bij een geitenhouderij.

Bij de vragen is de volgende toelichting gegeven:

Uit het recente VGO-III onderzoek (Veehouderij en Gezondheid Omwonenden) blijkt dat mensen die binnen 2000 meter van een geitenhouderij wonen, een verhoogd risico lopen op longontsteking. In de stallen van geitenhouderijen zijn bacteriën aangetroffen die mogelijk bijdragen aan deze verhoogde incidentie. Deze bacteriën zijn niet alleen in de stallen, maar ook in de omgeving en bij omwonenden aangetroffen. Dit bevestigt eerdere onderzoeksresultaten uit VGO-I en VGO-II.

Gezien de mogelijke gezondheidsrisico's die geitenhouderijen met zich mee kunnen brengen en gezien het feit dat in elk geval tot eind 2024 een geitenhouderij gevestigd is in Cattenbroek, en er een mogelijke doorstart gaat plaatsvinden met nieuwe mensen op slechts 600 meter van de bebouwde kom van Linschoten, verzoeken wij het college daarom om antwoord te geven op de volgende vragen.

1. Is het college op de hoogte van de bevindingen uit het VGO-III onderzoek en de mogelijke gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenhouderijen?

Antwoord: Ja. De GGD regio Utrecht heeft deze bevindingen in februari jl. onder onze aandacht gebracht.

2. Hanteert het college het besluit (d.d. juli 2018) vanuit het voorzorgprincipe tot een "geitenstop" voor de provincie Utrecht? Dit houdt in dat de vestiging en/of uitbreiding van geitenhouderijen met meer dan 10 geiten in Utrecht verboden is.

Antwoord:

Ja. Op 10 juli 2018 heeft de provincie Utrecht besloten tot een "geitenstop". De regeling is 11 juli 2018 in werking getreden en houdt in dat de vestiging en/of uitbreiding van geitenhouderijen van meer dan 10 geiten in Utrecht is verboden. Sindsdien zijn er binnen de gemeente Montfoort geen nieuwe geitenhouderijen gestart en heeft de bestaande geitenhouderij geen toestemming gekregen om het aantal geiten uit te breiden.

Sinds 1 januari 2024 zijn in het omgevingsplan de volgende regels opgenomen over geitenhouderijen (voorbeschermingsregels vanwege provinciale instructieregels):

Artikel 2.1 Verbod geitenhouderij

1.

Het is verboden om:

- a. een geitenhouderij te vestigen of een bestaande geitenhouderij uit te breiden;*
- b. een agrarisch bedrijf geheel of gedeeltelijk om te schakelen naar een geitenhouderij;*
- c. het aantal geiten dat wordt gehouden uit te breiden;*
- d. de oppervlakte van een dierenverblijf voor geiten te vergroten, tenzij het vergunde of het aantal gemelde geiten aantoonbaar niet toeneemt; en*
- e. bouwwerken en gronden tijdelijk te gebruiken voor een geitenhouderij.*

2.

Het eerste lid geldt niet:

- a. voor veehouderijen waar minder dan 25 geiten worden gehouden;*
- b. als voor 11 juli 2018 een op dat moment ontvankelijke melding voor die activiteit is gedaan; of*
- c. als voor 11 juli 2018 een op dat moment ontvankelijke aanvraag voor een omgevingsvergunning voor die activiteit bij het bevoegd gezag is ingediend, uitgezonderd een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk in een aangewezen stads- of dorpsgezicht.*

Op deze manier voldoen we aan de 'geitenstop' en aan de geldende provinciale instructieregel voor geitenhouderijen. Volgens artikel 8.4 van de thans geldende provinciale omgevingsverordening mag een omgevingsplan geen regels bevatten die voorzien in de (nieuw)vestiging van een geitenhouderij of uitbreiding van een bestaande geitenhouderij. De provincie heeft de voorbeschermingsmaatregel uit 2018, waarbij een geitenstop is ingevoerd, naderhand vertaald in deze instructieregel.

De situatie rond de geitenhouderij aan de Cattenbroekerdijk is in overeenstemming is met de inhoud van de 'geitenstop'. Deze geitenstop is namelijk alleen van toepassing op nieuwvestiging of uitbreiding. Bij het perceel aan de Cattenbroekerdijk is daar geen sprake van. Er is alleen sprake van overname door een nieuwe eigenaar. De bestaande geitenhouderij is overgenomen en de geldende vergunningen (omgevingsvergunning van de gemeente en natuurvergunning van de provincie) zijn vorig jaar op naam van deze nieuwe eigenaar gezet. Er was geen juridische grondslag om dit tegen te gaan. Verder verbiedt de meest recente gemeentelijke omgevingsvergunning voor de geitenhouderij, uit 2019, een uitbreiding van het aantal geiten. Bij de gewijzigde tenaamstelling van de provinciale natuurvergunning van de provincie, in 2024, is het toegestane aantal geiten zelfs verminderd van 980 naar 920. De reden daarvan is dat de hierdoor vrijkomende vergunde stikstofruimte via extern salderen wordt ingezet voor een ontwikkeling in Bodegraven. Kortom, er is geen sprake van nieuwvestiging of uitbreiding.

3. Welke maatregelen heeft het college al getroffen of overweegt het te treffen om de inwoners van gemeente Montfoort te beschermen tegen de mogelijke gezondheidsrisico's die gepaard gaan met een nabijgelegen geitenhouderij?

Antwoord: De resultaten van het VGO-III onderzoek wijzen in de richting van bacteriën afkomstig van geitenhouderijen als oorzaak. Door tegenvallende deelnemersaantallen als gevolg van de COVID-19-pandemie, kon een oorzakelijk verband echter niet met zekerheid worden vastgesteld. De meest waarschijnlijke bronnen van bacteriën in de lucht op en rondom geitenhouderijen zijn de bedding van stallen en stal mest. De onderzoekers adviseren om te onderzoeken of aanpassingen in de bedrijfsvoering de hoeveelheid ziekteverwekkers in stal- en omgevingslucht kunnen terugbrengen. Deze onderzoeken zijn nog

niet uitgevoerd, en dus zijn meer specifieke, en wetenschappelijk onderbouwde, handelingsperspectieven op dit moment nog niet aan te geven.

De Gezondheidsraad zal op verzoek van het ministerie van VWS opnieuw adviseren over gezondheidsrisico's voor omwonenden van veehouderijen. Naar aanleiding van de resultaten van het VGO-onderzoek III vraagt het ministerie de Gezondheidsraad specifiek te kijken naar het gezondheidseffect van het wonen in de buurt van een geitenhouderij. Het advies wordt in twee delen gepubliceerd. Het eerste deel verschijnt naar verwachting begin juli 2025 en het tweede deel in november 2025.

4. Is hier toestemming voor gegeven? In hoeverre wordt er binnen het beleid van de gemeente rekening gehouden met de afstandsnormen tussen geitenhouderijen en woongebieden, in het licht van de bevindingen van het VGO-onderzoek?

Antwoord: De "geitenstop" is alleen van toepassing op nieuwvestiging of uitbreiding. Bij het perceel aan de Cattenbroekerdijk is daar geen sprake van, zoals toegelicht in het antwoord op vraag 1. De bestaande geitenhouderij is overgenomen en de geldende vergunningen (omgevingsvergunning van de gemeente en natuurvergunning van de provincie) zijn vorig jaar op naam van de nieuwe eigenaar gezet. Er was geen juridische grondslag om dit tegen te gaan.

Het VGO-III onderzoek bevestigt dat afstand houden tussen geitenhouderij en gevoelige bestemmingen nodig blijft om te voorkomen dat nieuwe of hogere gezondheidsrisico's ontstaan, totdat er meer duidelijkheid is over bewezen effectieve bronmaatregelen om het risico te beperken. In besluitvorming over lokale ontwikkelingen, zoals nieuwbouw van gevoelige bestemmingen, is het van belang het risico op longontsteking mee te wegen. We zullen hierover in voorkomende gevallen GGDrU en ODRU om advies vragen.

5. Is het college bereid om met de provincie en andere relevante instanties in gesprek te gaan over mogelijke aanvullende maatregelen, zoals het reduceren van ziekteverwekkers in de stallucht, zoals aanbevolen in het VGO-III onderzoek?

Antwoord: In het onderzoeksrapport van VGO-III wordt aanbevolen om, naast regelmatige monitoring van de huisartsengegevens, te onderzoeken of op geitenbedrijven door bepaalde interventies, dat wil zeggen mogelijke aanpassingen in de bedrijfsvoering, de hoeveelheid ziekteverwekkers in de stal- en omgevingslucht omlaag gebracht kan worden. Met als doel het verminderen van blootstelling van de omwonenden aan ziekteverwekkers. Wat betreft aanpassingen in de bedrijfsvoering valt bijvoorbeeld te denken aan alternatieven voor omgang met stalmest en strooisel. Het effect van interventies op concentraties en emissies van ziekteverwekkers zou kunnen worden bestudeerd met luchtmetingen. Dit zijn landelijke onderzoeken die niet door een individuele GGD of door de gemeente zelf gedaan kunnen worden. De ministers van VWS en LNV schrijven over het vervolgproces in hun brief aan de 2^e kamer: *"Op basis van de resultaten van VGO-III en het advies van de Gezondheidsraad gaan wij ons beraden op verdere stappen. Hierbij zullen we in de komende periode nauw samen optrekken met andere relevante betrokken partijen, zoals we dat ook in de afgelopen jaren hebben gedaan rondom het lopende onderzoek. Allereerst met de mede-overheden, vanwege hun rol als bevoegd gezag in het ruimtelijk beleid en mede met het oog op de door de provincies ingestelde moratoria. Het komen tot een goed bestuurlijk proces en zo mogelijk bestuurlijke afspraken vinden we van bijzonder belang. Hierbij doen we een appèl op de provincies om de moratoria vooralsnog te handhaven totdat het Gezondheidsraadadvies gereed is. Ook relevante partijen zoals LTO, de GGD-en het Longfonds zullen wij in de komende periode bij het vervolgproces betrekken."*

Op dit moment is volgens de GDD, behalve afstand houden, geen wetenschappelijk onderbouwd advies te geven over aanvullende maatregelen.

6. Zijn er specifieke vergunningseisen of beleidsmaatregelen mogelijk om de emissie van ziekteverwekkers vanuit de geitenhouderij te beperken?

Antwoord: Nee, deze zijn er (nog) niet. Er zijn op dit moment nog geen bewezen handelingsperspectieven aan te geven, zie ook de antwoorden bij vraag 3 en 5. Een maatregel die uit voorzorg nu al toegepast zou kunnen worden, is zorgen dat mesthopen jaarrond afgedekt zijn. Het risico op longontstekingen houdt hier mogelijk (dus nog niet bewezen) verband mee. Verschillende kandidaat pathogenen zijn namelijk in mest- en strooisellaag/hoop én in de lucht aangetoond. Bij indrogen van de mesthoop kunnen deze pathogenen zich via stof/opwaaien verspreiden over de omgeving.

7. Hoe communiceert de gemeente met de inwoners van gemeente Montfoort over de mogelijke gezondheidsrisico's? Worden inwoners actief op de hoogte gesteld en betrokken bij eventuele vervolgstappen?

Antwoord: Wanneer inwoners vragen hebben over de gezondheidsrisico's kunnen we het nieuwsbericht over het VGO-III onderzoek gebruiken op ggdleefomgeving.nl: <https://ggdleefomgeving.nl/nieuws/meer-longontsteking-bij-geitenbedrijven-blijkt-opnieuw-uit-onderzoek/>. Ook kunnen we inwoners van vragen verwijzen naar GGDrU (mmk@ggdru.nl en 030-608 60 86). Wat betreft communicatie over, en betrokkenheid bij, de vervolgstappen, adviseert GGDrU om eerst het advies van de Gezondheidsraad af te wachten. Wij volgen dit advies. Op dit moment is nog niet duidelijk welke vervolgstappen zullen worden ingezet.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT
de secretaris

de burgemeester

M.H. van der Veer

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong